Fa

Csáki Csaba
[illegible]

márc. 17 - 31.

II. évf. 12. szám

MKKE

KÖZMŰVELŐDÉSI BIZOTTSÁG LAPJA

tánpont

MARX KÁROLY
KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
Központi Könyvtára
Telefon: 176–827 Telex: 224186 mkke h
1828 Budapest 5. Pf.: 489

...és ha elmondanád az

Ifjúsági Parlamenten...

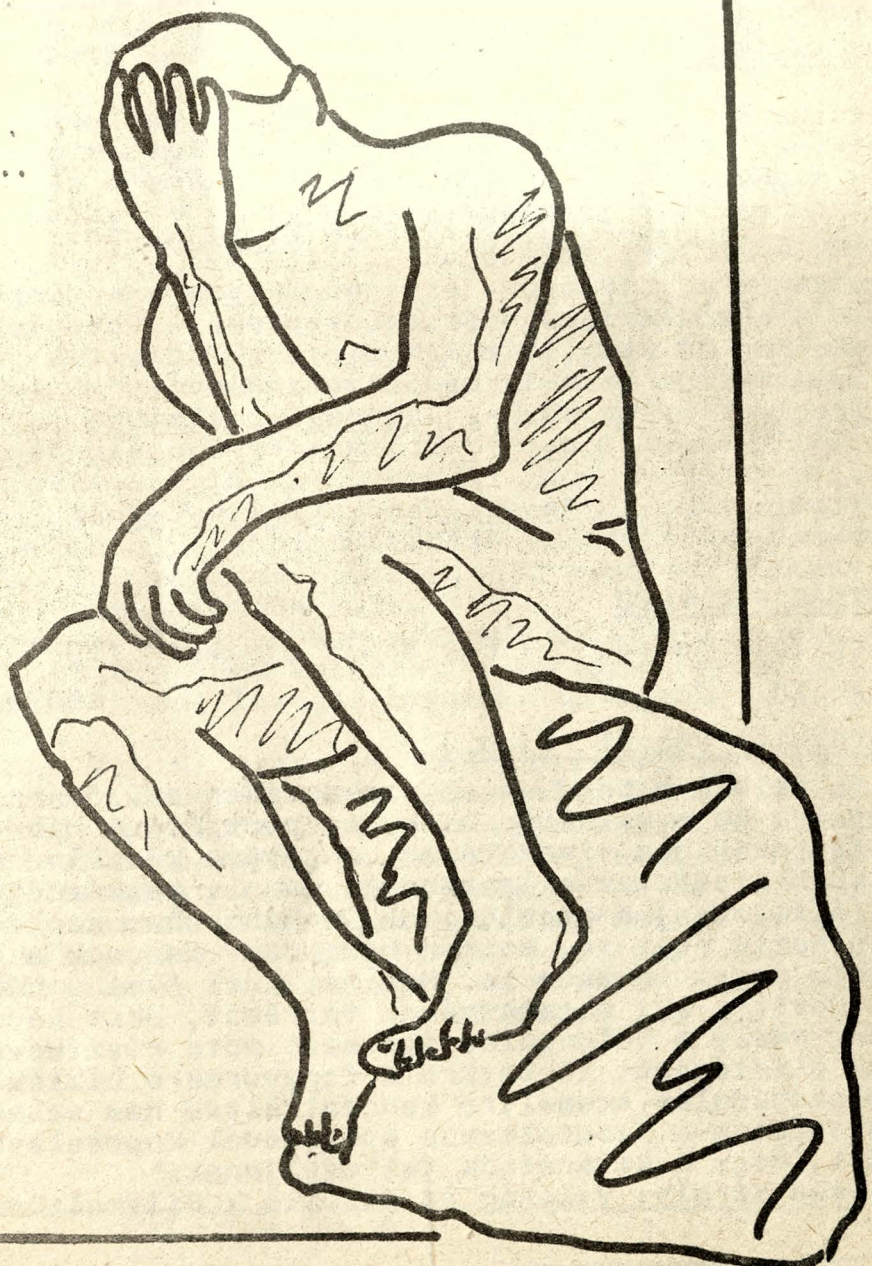

március 24.

Klub műsor

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI KLUB

március 21. 19.oo helye: Makarenkó u. 2o.

Vendég: Nagy Gáspár költő

Nagy Gáspár első kötetével - Koronatűz - 1975-ben jelentkezett, konokan és hittel vállalt lázadással. Kötetei sorával - Halántékdob 1978, Földi pörök 1982, Kibiztosított beszéd 1987 - egyre erősödött és markánsabb megfogalmazást nyert az a tudatosság, amellyel a "félelmin túli tartomány dalokra elszánt kölyke" vall rég- és közelmúlt le nem folytatott "földi pöreiben" népért, nemzetért, a szólás "szaltószabadságáért" tanuskodva. Költészetének sokágú gyökereivel szellemi elődökig és határokon is túli kortársakig egyaránt elér, és költészetének lombjában ezt tudatosan vállalva felmutatja. Kormos Istvánnak, Illyésnek, Dsidának, Nagy Lászlónak, Szilágyi Domokosnak ajánl verset

1981-85 között a Magyar Irók Szövetségének volt titkára, majd ettől a poszttól kényszerűen megválva a Bethlen Alapítvány titkára lett.

Az esten Nagy Gáspár verseit Basa Annamáris szólaltatja meg. Az est házigazdája Filep Tamás.

KÖZGAZDASÁGI EGYETEMI NAPOK - március 22-27.

Március 21. miatt az idei évben csak hat napos lesz a KEN rendezvénysorozata. A hét lebonyolítása hasonló lesz a tavalyi évhez, de most csaknem minden estére jut egy-egy jelentősebb esemény. A nagy közös rendezvények mellett természetesen most is a rektorjelöltek produkciói adják a hét gerincét. Röviden a főbb események:

- március 22. 18.oo - Prágai Tavasz - a támpont-Stúdió és a Rajk László Szakkollégium közös rendezvénye - főépület I. előadó
- március 23. KEN(D) MIT TUD? - a jelöltek csapatainak rövid produkciói (pontos idő és hely még bizonytalan)
- március 24. 14.oo - Ifjúsági parlament
  19.oo - Polikai témájú előadás
  vendégek: Bíró Zoltán
- március 25. 19.3o - Rendkívüli KDC-buli
- március 27. REKTORVÁLASZTÁS

KÖZGÁZ FILMKLUB

márc.21.: Kardos : Egy őrült éjszaka (1969)

márc.28.: Dordevic : Reggel (1967)

Dordevič: Reggel (jug.)

"A film a háború végső szakaszában szülővárosuk felszabadítása után mutatja be a partizánok egy csoportját. A háború és a béke határán, hozzátartozóikhoz visszatérve, a jövőre készülve már előrevetül magatartásukban mindaz az ellentmondás, amely megkérdőjelezi hősiességüket.(...)

(A filmben) a problémáknak a háborúban szokásos elintézési módja jelentkezik most is, amikor béke van. Nemcsak a felszabadulás értelmében, hanem az emberekben is. Már nem köti őket a háborús fegyelem.(...)

Dordevic a mai magatartások forrását, okát kereste abban az átalakulásban, amely a boldogulás ígéretét adta résztvevőinek akkor, amikor a dolgok elintézését többnyire a fegyverekre bízták. A nemzeti és társadalmi felszabadulás személyre koncentráltan nem valamiféle misszió vállalását jelentette a szocializmus építésével kapcsolatban, hanem azt a várakozást, hogy a kívánságok teljesüljenek."

/Nemes Károly: Valóság és illúzió ; Filmkultúra 1969/6 /

támpont

KÖZGÁZ"JAZZ"KLUB Bp.,Kinizsi u.2-4

márc.22.: ELLIOTT SHARP and SEMANTICS (USA)

E.S. Buffaloban született, gitárimprovizációkkal kezdte a"hippykorszakban". Ő alapította a Zoar nevű mini lemezcéget. A hetvenes évek végétől New Yorkban él, azóta a jazz, rock és kísérleti zene középpontjában áll. Játszott többek között az ISM, vagy a High Sheiffs Of Blue zenekarban, és olyan fontos lemezeket adott ki, mint a "Peripheral Vision"és a"State Of The Union"(New York-i művészek egyperces darabjai).Érdeklődik"Európán kívüli" zenék, főleg az arab és az afrikai zene iránt. 1983-ban koncertezett először Európában, akkor szólóban. Később Carbon nevű együttesével saját készítésű hangszereken játszottak. Újabban nagyzenekarra ia komponál (Silicon Temptation). Együtt dolgozik New York-i előadóművészekkel és tánccsoportokkal. 1985-ben Japánban turnézott, és ebben az évben játszott John Zorn rögtönző-együttesében többek közt Moers-ben és a bécsi"Step Ahead"fesztiválon.
A Semantics trióban több mint egy éve játszik együtt a három New York-i zenész, akik szólófellépéseikkel már külön-külön is"nevet szereztek"maguknak: NED ROTHENBERG (sax,bcl,fl), ELLIOTT SHARP (doubleneck g.,VDC), és SAMM BENNETT (dr). Most vannak első közös európai turnéjukon és nemsokára kiadják az első LP-t Semantics címmel. A trió az egyes zenészek sajátságos játékmódját fékevesztett, ritmusorientált és semmiképpen nem konvencionális zenévé alakítja. A zenészek lüktető, poliritmikus motivumokat"játszanak"a kiszélesített hangszínekre számtalan hangszeren. A darabok kompozíciók és strukturált improvizációk között mozognak - éles, hegyes, energikus zene.

márc.26.: Szabados György és Zenekara

ápr. 2.: KOVÁCS TICKMAYER ISTVÁN (Újvidék)

Kovács Tickmayer István 24 éves újvidéki muzsikus, az újvidéki Művészeti Akadémia diploma előtt álló zeneszerző növendéke. Zongorista, zeneszerző, nagybőgős, zenekarvezető. Oboázik, csellózik, zongorázik (!) ... - és folytathatnám a felsorolást, ha hinném, hogy ezzel közelebb juthatnék hozzá. A nyitottság, a zenét szervesen egy egésznek tudó szemlélet jellemző erre a zenei világra. Nem a ma divatos, mindenből egy kicsit montázsszerűen összetákoló keverékről van szó. Tickmayer zenéje szerves, határozott hangsúlyú/profilú, szuverén alapokról induló művészet.
"Öcsi a bőgős"- volt Dormán László régi írásának a címe, ahol először mutatta be az akkor 17 éves muzsikust. A II. Újvidéki Jazz Napokon fellépő 3K+1z kvartett bőgőse erőteljes játékával és zeneiségével emelkedett ki társai közül. Innen kezdődhetne egy tehetség megformálásának története, ha lett volna ki lejegyezze. Igy viszont egyszer majd magának Tickmayernek kell ezt megírnia, hogy nyom maradjon róla.
Míg gyors tempojú zongora-darabjaiban jobban érződik a Liszt-Bartók--Szabados zongoramuzsika, a modern jazz valamint a kortárs improvizatív zene egészséges hatása, addig lassú, levegősebb szövésű kompozíciói sajátos faragásukkal tűnnek ki.
Tickmayer művein át egy olyan fiatal nemzedék szól, aki megemésztette már az európai komponált műzene csődjét, és a jazz felől közelítve sajátjaként élte meg századunk nagy zenei reményét, az improvizációs muzsikát. Már nem a kutyaszorítóban lévő európai ember szűkölése, sikolya hallatszik zenéjükből. Ezeknél a fiataloknál ezen túlmenően - de ezt is beépítve - a megmaradás egészséges ösztöne, egy életigenlő természet keres helyet. A korunkra jellemző túlburjánzó zenei anyagra következő zenei leegyszerűsödés akkor lesz életképes, ha mindvégig az érzékek mélyéről éltetik.

/Bicskei Zoltán/

A KDC programja

március 18. 19.3o-o1.3o

koncert: Exotic
vendég: Boros Lajos
film: HI-FI stereo rock-video - Quadrophenia (The Who, Sting stb.)
DISCO, CASINO, TEAHÁZ, EGÉRDERBY, FAGYIZÓ

március 25. 19.3o-o1.3o

Rendkívüli buli a KEN keretében! AULA DISCO, filmkülönlegességek, jazz-teázó, vendégeink a diákrektor-jelöltek , CASINO, FAGYIZÓ, EGÉRDERBY! (belépő: 5o Ft, diákigazolvánnyal 3o Ft, közgázosoknak ingyen)

Ráday Klub

március 18. 19.oo - Waszlavik Gazember László - show - km.: Csigabiga és Nagy Feró - videodisco, videofilmek, CD-lemezbemutató
március 25. 19.oo - Névtelen Nulla

ELTE - Deák Ferenc jogász napok - március 17-18.

- márc. 17. 17.3o: Közéleti fórum - Antal László, Halmai Gábor, Schmidt Péter, Baló György
- márc. 18. 16.oo: Gulyás testvérek: Törvénysértés nélkül - filmvetítés majd vita az alkotókkal - vitavezető: Bihari Mihály

TIT Budapesti József Attila Szabadegyetem

- márc. 22.: Erdély története (ELTE Jogi Kar)
  Erdély a reformkorban és a szabadságharcban
- márc. 27.: A XX. század színháza - R. Hochhut, H. Kipphardt, és P. Weiss színháza (Kossuth Klub, 1o.oo)
- márc. 29.: A biblia és az irodalom (ELTE Jogi Kar)
  Zsoltárok könyve

Avant Garden Meeting

- márc. 25. 18.oo: Lélekjelenlét - az AKTUS műsora
  (A figyelő érzékszervek egy komplex élménye. Történelmi korokon és földrészeken átívelő kultúrörökség párosul napjaink hangkeltő eszközeinek világával.)
- márc. 26. 19.oo: T. Olescher (NSZK) önálló műsora

A Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság rendezvénye:

- márc. 25. 18.oo: Benda Kálmán történész: Történelem és nemzeti öntudat (Jurta Színház)

Széchenyi Casinó

- márc. 22.: "Táltos kőparipán" - szemelvények Erdély irodalmából, táncaiból és dalaiból - Dobos Kati, Fabatka együttes
  helye: Szentháromság tér 1-3.
- márc. 28.: "Keresztúton" -filmvetítés, beszélgetés az alkotókkal (Sára Sándor, Csoóri Sándor)
  helye: Egyetemi Színpad

tdmpont

A MŰSZAKI EGYETEM PROGRAMJÁBÓL

R-KLUB — R épületben

márc. 18.: 20^{h}-kor BOOGIE-WOOGIE klub
vendég: Zonga , Jazzvideo, CD felvételek
márc. 22.: 19^{h}-kor Ken Russel sorozat: Mahler (1974)
márc. 23.: 19.30-kor: A látvány amelyben élünk. Viták, vélemények vizuális környezetünkről. S. Nagy Katalin sorozata.
márc. 24.: 17^{h}-kor : Operavideo: 1879 c. francia film. A THEATRE DU SOLEIL előadásának filmváltozata, Arianne Mnovschkine rendezésében.
19^{h}-kor daltanulás, böjti szokások.

Münnich kollégium — XI. Irinyi u. 11

A kollégiumban márc. 14-től 26-ig kiállítás látható a HVG címlapjaiból. A tárlat tartalmazza az eddig megjelent 458 szám legsikerültebbnek tartott címlapjait.

Bercsényi kollégium
Kiállítási kör : márc. 22- ápr. 2-ig Gergely Zsolt és Sattler Anna kiállítása. Építészeti tervek, vázlatok, fotók. A megnyitón beszélgetés a tervezőkkel.

SCHÖNHERZ kollégium — XI. Irinyi u. 42

márc. 23.: 19^{h}-tól KV-ház
márc. 24.: 19.30-tól jazzklub: Benkó Dixieland Band
márc. 28.: 20.00-tól KOMO: Bunuel: Egy szobalány naplója
márc. 29.: Táncház: Állati táncok
márc. 31.: 19.30-kor: Jazzklub: Gadó Gábor

Vásárhelyi kollégium — XI. Kruspér 2-4

márc. 18.: 16 órától Muzsikás Együttes
márc. 21.: 19.00-tól Zenés Kaleidoszkóp (előadássorozat) VIII. rész. (A/219-ben)
A Nagy szimfóniák korszaka (1780-1900)
márc. 24.: 18^{h}-kor: Kézműves Tanya: szövés-fonás, nemezelés, lószőr ékszer, korongozás, húsvéti tojásfestés, Húsvéti népszokások a Jánosi együttessel.
márc. 28.: 19^{h}-kor: Zenés Kaleidoszkóp IX. rész.
A dalirodalom gyöngyszemei

MŰEGYETEMI MOZI — K.I.45

márc. 22.: 18^{h}-kor: René Clair: Az utolsó milliárdos (1937)
márc. 29: 18ó : Piere Chenal: Botrány Clochemerle-ben (1947)

Filmklubok programjából

- ELTE Jogász Filmklub (Gorkij mozi, 2o.oo)
  márc. 17.: Kósa Ferenc: Nincs idő (1972)
  márc. 24.: Sára Sándor: Cigányok (1963); Schiffer Pál: Fekete vonat (197o); Gyarmathy Lívia: Kilencedik emelet (1979)
- Hogyan kell dokumentumfilmet készíteni? - Ember Judit előadássorozata (ART KINO, 18.3o)
  márc. 21.: Forgatás - részlet Tarr B. Családi tűzfészek c. filmjéből
  márc. 28.: Vágás és egyéb utómunkálatok - részlet Sára Sándor Pergő-tűz és Keresztúton c. filmjeiből
- ELTE Filmklub (Budaőrsi út 95-101.)
  márc. 21.: Peter Brook: Legyek ura
  márc. 28.: Huszárik: Csontváry
- Cigány témájú filmsorozat (Honvéd mozi, 18.oo)
  márc. 22.: Fekete vonat - Cigányok

tájpont

Lapszemle

HORVÁTH IRÉN - PÁPAI SZILVIA

Karinthy Ferenc: Skizofrénia

Felkavaró és izgalmas epizódsor, hangulatjelentés. Mai magyar lét és tudatállapot tükörképe.

Karinthy Ferenc novellájának középpontjában egy egyetemi professzor áll, aki bejáratos a Jászai téri székházba, de ellenzéki körökbe egyaránt, publikál legális és illegális sajtóknak, forradalomról beszél nyugaton és ellenforradalomról idehaza.

Lelkiállapota mégsem egyéni, sokak meghasonlottsága csak idő kérdése, mert hiszen "már együtt úgyszólván az egész társaság, történész kollégák, szociológusok, közgazdászok, politológusok, nyelvészek, írók, némelyik épp hivatalos eltiltás alatt, más effélék, s külföldről is jöttek ... párttagok és nyílt ellenzékiek, szamizdatosok békés,derűs cimboraságban." Még azt sem mondhatjuk, hogy egy szűk elit,értelmiségi réteggjellemző.A skizofrénia - ha megjelenése más és más - ránk telepedett, talán történelmi örökségként kaptuk, talán a sokszor emlegetett geopolitikai meghatározottságunk következménye.

" Ki ő, mi ő, hová tartozik, melyik oldalra? Vagy csak lebeg az űrben, súlytalan, testetlen, anyagtalan? Mi ez a szorongás szívében, micsoda vihart érez a sejtjeiben?" Bárki gondolatai lehetnek, bárkié, aki itt él a Kárpát-medencében, s próbál terére, egzisztenciájára, miértjeire választ kapni.

Meghasonlottság és csömör árad mindenfelöl, mint a csatornák meleg, gőzös szaga eláraszt, mint nyúlós háló befed. Lassan nem kapunk levegőt sem tőle, pedig mennyire elég már ebből a ködből, "...torkig, okádásig tele van a hazugságokkal, álságokkal, süketlen kongó igéretekkel, az egész kétlaki, kontár vircsafttal, alig várja, ha hiába , hasztalan, reménytelen, akkor is pusztuljon el, szálljon szerteszét, szaggattassák ízeire, düljön össze ez a vendégfogadó!" Az olvasó részéről végzetes hiba lenne (nem beszélve irodalmi járatlanságának bizonyításáról), ha e novella íróját és hősét azonosítaná. A fenti idézet ellenére itt nem arról van szó, hogy igen, nekünk a pusztulásba vezető harc kell, hanem Karinthy éppen felrázni akar, hogy lássuk a veszélyt, és féljünk a robbanástól, ami egy ilyen hangulat általánossá válásából következhet.

"Amikor Petőfi átokra fakadt (Isten küldd e helóta népre/Földed legszörnyűbb zsarnokát...) nem azokat a cári hadakat hívta, akik aztán 49-ben majd meg fognak érkezni, épp ellenkezőleg, arra akarta inteni népét, hogy ne engedje magát ilyen katasztrófába sodortatni" /F.S./

A tanulság levonására nem vállalkozhatok, ezt végezze el ki-ki maga-magával, de tartsuk meg ezt az önvizsgálatot. Merre is ... mi mellett ... milyen eszközökkel ...kérdőszavak fontosak lehetnek.

/Új Tükör 88/II.28/

(Regős Rita)

Száraz György

A Kortárs 1988 márciusi száma Száraz Gxörgyre emlékezik. Közli Száraz Györgynek 1967-87 között írt drámáját "A Megközelíthetetlen"-t. Ez a dráma a francia forradalomról szól, nem csak annak főszereplőiről - Robespierre, Saint-Just, stb. - hanem azok környezetéről, hozzátartozóikról, szeretteikről. E márciusi Kortárs számban Zalán Tibor verssel búcsúzik a nemrég elhunyt Száraz Györgytől, a többiek pedig - Cseres Tibor, Vajda György, Fodor András, Thiery Árpád, Páskándi Géza, Orbán Ottó - egy-egy rövid írással adózik a Kortárs hajdani főszerkesztőjének, Száraz György emlékének.

/Kortárs, 1988/3./

/ Horváth Irén /

Import

Nem biztos, hogy sokan ismerik közületek Pfisterer, alias Szentkuthy Miklós nevét és bizonyos, hogy talán egy tucatnyian sincsenek közöttetek olyanok, akik több könyvet elolvastak félelmesen kihívó, terjedelmes életművéből. Pedig vétek volna kihagyni őt olvasmányainkból, mert nemcsak káprázatos műveltségű és meghökkentően eredeti stílusú író, hanem világlátása is mélyen emberi. Egész életét végigkísérő hitvallása, hogy a mindenség bemutatására, a Catalogus Rerum összeállítására kell törekedni. El kell hagyni a "filoszos" műveltséget, túl kell lépni rajta, mert a világ sokkal színesebb és gazdagabb annál, semhogy beleférjen skolasztika csábító hagyományaira alapozott gondolati skatulyákba. Ám a sallangok lehántása Szentkuthy műveiben nem valamifajta anarchizáló daccal azonos, de nem is az újságíró zsargonból megismert "valóságfeltárás". A sallangnak minősített vélekedések, események és emberek gyengeségeikkel együtt ugyanúgy szereplői a Szentkuthy-féle grandiózus színjátéknak, mint a szentek és a csodák. Mielőtt ítélkeznénk, vegyük észre, hogy a finommívű szépség mellett ott van a mocsok és megfordítva.

Frivolitások és hitvallások. Ezt a címet adta Szentkuthy Miklós annak az Új Irás lapjain megjelentetett beszélgetésnek, melyet Kabdebó Lóránt készített vele. Az interjúkat a folyóirat 1987 októberi számától kezdték el közölni, s azóta fokyamatosan, havonta publikálják az interjú egy-egy részét. Akit első próbálkozásra megijesztettek Szentkuthy művei, vagy idegenkednek az efféle világszemlélettől, azoknak ajánlom ezt az interjú-sorozatot, hátha kedvet kapnak az író könyveihez. S tudálékoskodás szándéka nélkül: ha újra kezdhetném műveinek olvasását, az első könyv, amit a kezembe vennék: Az egyetlen metafóra felé.

/Kelemen Sándor/

Bihari Mihály: Paradigmaváltás a hazai politikatudományban

A szerző egy 1984-ben megjelent politikatudományi könyv - Paczolay Péter-Szabó Máté: A politikaelmélet rövid története - kapcsán beszél a 80-as évek hazai politikai elmélettörténetének helyzeté ől s minőségi megváltozásáról.

"A hazai politikatudomány is eljutott tudományelméleti problémáihoz és azok megoldási kísérleteihez. Kezdetben tudományrendszertani eszmefuttatás jellemezte a politikatudomány "nagykorúvá válását", újabban általánosabb tudományelméleti, tudományszociológiai indíttatású vizsgálatok a jellemzőbbek."

Hasonló témában szólnak még hozzá ugyanezen szám hasábjain a könyv két szerzője - Paczolay Péter és Szabó Máté - és Szabó Miklós.

Paczolay Péter: "...sürgető feladatok állnak előttünk: 1. a politikaelmélet tárgyának megjelölése és elhatárolása a rokon diszciplínáktól 2. az elmélettörténet-írás módszertani kérdéseinek feldolgozása."

Szabó Máté: "Mi a politikaelmélet-történet sajátos szintézisének vezérelve? A politikatudományi elméletképzés orientálására vállalkozik a politikaelmélet története: ez a sajátos "megismerési érdek" adja specifikumát más, a politikaelmélet történeteivel foglalkozó diszciplínák között."

Szabó Miklós: "Amennyiben a politikát bizonyos társadalmi célok megvalósítását szolgáló törekvések rendszereként fogjuk fel, három módon vizsgálhatjuk. Értékelő, leíró és leleplező módon. A politikai elmélet azt fejti ki általánosságban, hogy meghatározott társadalmi célok megvalósítására milyen tevékenységi rendszerek szükségesek."

/Társadalomkutatás, 1987/3./ /Horváth Iréh/

Ajánlott cikkek:

Állam, reform, tulajdon - Beszélgetés Szamuely Lászlóval /Világosság 88/3./

Almási Miklós: Cvikker és glória /Világosság, 88/3./

A Vezeklés /Abuladze: Vezeklés/ visszhangjáról /Szovjetúnióban, Lengyelországban NDK-ban és nálunk/ /Világosság, 88/3./

A Magyar Újságírók országos Szövetségének állásfoglalása a sajtónyilvánosság kiterjesztéséről /Kritika, 88/2./

Idegennyelvű lapszemle

Hungary: Before the Storm Breaks

A szerző /Völgyes Iván/ a Nebraskai Egyetem politológia professzora cikkében rövid elemzését adja a mai magyar gazdasági, társadalmi és politikai viszonyoknak. Kérdései: megismétlődhetnek-e az 1956-os események, illetve a "hogyan tudott egy ország, amely olyan szabadnak, elégedettnek, a piaci szocializmus modern példájának tűnt, néhány hónap alatt a szakadék szélére csúszni?" Alapos elemzéssel viszi végig, hogy a jelen szituáció nem néhány hónap eredménye. A 68-as reformok megtorpanása, az erőforrások központi allokációja, a külkereskedelem és a nyersanyagáramlás ellenőrzésének bürokratikus gyakorlata, a teljes foglalkoztatottság dogmája, az ésszerűtlen beruházások, a legsikeresebb magánvállalkozásokat sújtó megkülönböztetések és a rosszul értelmezett egyenlőségeszmény mind szerepelnek az okok között. 1986-ra az aktív foglalkoztatottak 75%-a dolgozott a második gazdaságban, jövedelmük 50%-át ez biztosította. Heti munkaidejük 44 óráról 72/!/ órára nőtt, mindamellett a nagymértékű infláció miatt a második gazdaság létkérdéssé vált számukra. Szó esik a KGST tagsággal kapcsolatos problémákról, az óriási költségvetési hiányról, az elszabaduló árak okozta veszélyekről. Taglalja az eladósodási folyamatot, a kölcsöntőke hibás befektetését, az életszínvonal esését, a nyugdíjasok és a pályakezdők helyzetét. Bírálja a pluralizmus hiányát, a csökevényes társadalmi kontrollt, kitér a Párt presztizsvesztésére, az alulról jövő kritika elfojtására. Szimpatizál az erősödő reformszárnnyal /Fordulat és reform/, de elég szkeptikus a hivatalos megújulási törekvésekkel szemben /Jövőnk a tét!/. A társadalmi problémák közül érinti az alkoholizmus, az öngyilkosságok, a korrupció, a bűnözés, a szívbántalmak emelkedését, kitér arra is, hogy a jövedelemmel rendelkezők 40%-a a hivatalos szegénységi szint alatt van. A cikk végén választ ad a bevezetőben feltett kérdéseire: különböző okok miatt nem tartja valószínűnek, hogy az 1956-os események megismétlődnének. A cikk érdekessége, hogy mindvégig hivatalos magyar újságokra és könyvekre hivatkozik.
/Current History, 1987. nov./ - Elérhető az Országgyűlési Könyvtárban
/Polacsek Csaba/

Testvérek között

"A szocializmus a nemzetiségi kérdést végképp megoldotta" - állapították meg Kádár János és Ceausescu 1977. júniusában tartott utolsó csúcstalálkozójukon.

Az utóbbi hetekben egyre súlyosabb probléma az erdélyi magyarok tömeges áttelepülése Magyarországra. Erről és a mind feszültebbé váló magyar-román viszonyról közöl cikket a Spiegel. Az elmúlt évben a korábban csak szórványos áttelepülések után nem hivatalos adatok szerint csaknem 12 ezer román állampolgár, túlnyomó többségében erdélyi magyar érkezett az országba egyrészt érvényes túristaútlevéllel, másrészt egyre többen kockáztatják a veszélyes illegális utat, ezzel összetűzésbe kerülve a határőrséggel, ami eddig három ember életébe került. Az, hogy egy szocialista ország állampolgárai tömegesen folyamodnak letelepedési engedélyért és menedékjogért egy másik szocialista országhoz, egyre kínosabbá válik a Keleti Tömb számára. Másrészt megmutatja, hogy milyen katasztrófálissá vált a gazdasági és politikai helyzet Ceausescu Romániájában. A magyar kisebbség korábbi megtűrt helyzete ma már a múlté. A magyar városokat és falvakat átkeresztelték, a magyar iskolák és osztályok számát éppúgy, mint a rádióadások óraszámát drasztikusan csökkentették, míg a magyar nyelvű televízióműsort teljesen megszüntették. A Magyarországon kiadott könyvek Romániában csak kéz alatt kaphatók, a magyar nyelvű könyveket a határon elkobozzák.

Hogy milyen reménytelenné vált a romániai magyarok helyzete, jól érzékeltetik az egyik meghurcolt magyar újságíró, Huszár István sorai: "Be kell látnom, az én megbocsáthatatlan bűnöm az, hogy magyar vagyok. Mindannyian arra vagyunk kényszerítve, hogy kivándoroljunk." A Ceausescu-rendszer számára ez kínálkozik a nemzetiségi probléma egyik legjobb megoldásának. Ezt támasztja alá, még sohasem lehetett olyan egyszerűen kiutazási engedélyt kapni Magyarországra, mint manapság. Azonban a menekült-áradat itthoni fogadása problémákat okoz, mert a magyar hatóságok a letelepedéshez semmilyen segítséget nem nyújtanak. Magánemberek és egyházi közösségek próbálnak segítséget nyújtani pénz, élelmiszer és ruhák gyűjtésével, valamint ideiglenes szállás biztosításával a menekülteknek.

/Der Spiegel, 1988. febr. 29./

Gorbachov's human rights

Robert B. Cullen moszkvai interjúja Jurij Rescsetovval, aki az emberi jogok érvényesítése terén felmerülő problémákkal, feladarokkal, többek között az emigráció kérdéseivel foglalkozik a Gorbacsov által létrehozott státusban.

Az interjú szerint a témával kapcsolatos átfogó gorbacsovi koncepciót még ma is akadályozza egyesek magatartása, miszerint igyekeznek a háttérben tartani a Helsinkiben megfogalmazott emberi jogok érvényesítését, rendezését.

Rescsetov szerint a /világ/béke csakis olyan közösségeken alapulhat, amelyekben biztosítják ezeket a jogokat.

Az emigránsok megítélésével kapcsolatban az elsődleges szempont a család. Az állampolgárok csak legközelebbi rokonaikhoz /szülő, gyermek, testvér/ hagyhatják el hazájukat, azzal a feltétellel, hogy nem terheli őket elintézetlen kötelezettség /általában anyagi/ a családdal szemben, illetve az beleegyezését adja távozásukhoz.

Továbbra sem engedélyezik a jól képzett, különösen fejlett gazdasági területen dolgozó szakemberek, értelmiségiek távozását, illetve az államtitkok birtokában levőket.

A "brain-drain", a Nyugat szívóhatása ellen erőteljesen védekeznek, ugyanis a kérelmezők nagyobb része a képzett rétegekből kerül ki.

Az állampolgárok továbbra is belföldi útlevéllel rendelkeznek, mivel "kemény valuta hiányában úgysem tudnának mit kezdeni egy nemzetközi túristaútlevéllel."

Ma kb. 5-6000 emigráns van, akiket nem pereltek be - és kb. 350 000 zsidó, akik távozni szeretnének.

Rescsetov szerint ez a zsidók szempontjából vágyálom - saját nézőpontja szerint pedig egyértelműen lehetetlen.

A szabad emigrálás biztosítására továbbra sincsenek kilátások "nemzetbiztonsági, közrendi" okokból kifolyóan.

De - Rescsetov szerint - ha a megkezdett demokratikus folyamatok tovább mélyülnek, az embereknek nem lesz okuk az elégedetlenségre.

/Mewsweek, 1988. okt./ /Nagy Beáta/

FOLYTATJÁK AZ IFJÚSÁGI PARLAMENTET!

Az 1988. március 1o-i Ifjúsági Parlamenten nem született döntés arról, hogy az egyetem küldöttei milyen általános elvi álláspontot képviseljenek az Országos Felsőoktatási Ifjúsági Parlamenten. Az IP úgy döntött, hogy a küldöttek megválasztását is csak a "küldöttutasítás" kialakítása és elfogadása után bonyolítja le. Ezért szükséges újabb parlament összehívása.

Az Ifjúsági Parlament időpontja: március 24. 14.oo I. előadó.
Kérjük, hogy a márc.1o-i parlament küldöttei mindenképpen jöjjenek el!

támpont- videoklub

márc. 28. 18.oo: Tarkovszkij: Nosztalgia (1983)
A filmvetítés előtt Kovács András Bálint előedáaa

"A Nosztalgia minden, csak nem a szó szentimentális értelmében vett nosztalgikus film. Semmi köze az európai és amerikai mozikat az utolsó tíz-tizenöt esztendőben elöntő nosztalgiahullámhoz, melyben századunk elsüllyedt évtizedei, a húszas évek,harmincas évek, ötvenes évek válnak édes-bús emléktemetővé.(...)Ezzel szemben az a nosztalgia, amely az erkölcsi érzület kiindulópontja, a múltat nem tekinti nemlétnek:"Minden lejátszódhat újra, holott megismételhetetlen, minden megváltódhat, holott megváltoztathatatlan, jóvátehető, holott jóvátehetetlen és vadonatúj, holott végérvényesen vége van"(Pilinszky János). Ez a behatolás az időbe, abba, ami megtörtént: válság és betegség. A nosztalgia orosz jelentése szerint nem csupán honvágy, hanem betegség, halálos gyötrelem, gyöngeség, mely megtöri az életerőt.(...) A Nosztalgia hőse, Gorcsakov - élőhalott. De a nosztalgia - mint Tarkovszkijnál minden mélypont, minden betegség, minden szenvedés - a remény állapota is.(...)

A Nosztalgia befejezése: ítélet és áldozathozatal. Ítélet a nosztalgia, mint az idő betegsége fölött, mely nem képes a jelenvalóból kiindulva tradícióvá változtatni az idő múlását, és áldozathozatal, vagyis a nosztalgia, a tradícióba való bezárkózás feladása, amely azonban csak így képes új életet adni a tradíciónak."
/Kovács András Bálint- Szilágyi Ákos:Az idő betegsége Filmvilág 1987/3/

A TELEVIZIÓ MŰSORÁBÓL

- márc.18.: Bp.Tavaszi Fesztivál 1988 - Nyitó hangverseny 2o.15 - 1.műs.
- Miss Julie (finn) - A.Strindberg színműve alapján 22.oo - 1.m.
- márc.19.: BTF'88 - A Bp. Fesztiválzenekar hangversenye 19.35 - 2.műs.
- márc.2o.: "Cseréphadsereg" A Nemzeti Múzeumban 17.4o - 2.műs.
- BTF'88 - Maurice André (trombita) és a Liszt F. Kamarazenekar hangversenye 19.35 - 2.műs.
- márc.21.: Sándor P.: Herkulesfürdői emlék (1981) - 2o.15 - 1.műs.
- márc.23.: "Ha megdobnak kővel..." -riportfilm Izraelről 21.2o - 1.műs.
- márc.25.: Jöjjön velünk ... a Tavaszi Fesztiválra 18-tól 23.5o-ig Alfred Jarry: Übü-király; Berlioz: Faust elkárhozása III. Tati: Hulot úr közlekedik; Kenyeres-Krámer: Sakálok (táncfilm)
- márc.26.: Sándor P.: Szeroncsés Dániel (1982) - 21.15 - 1.műs.

HOZZÁSZÓLÁS

A Támpont 11. száma ismerteti az "ef-lapok" című folyóirat előző számát. A szerző megjegyzi:"Jó lenne, ha az "ef-lapok" nagyobb számban juthatna el megcélzott olvasóközönségéhez, az egyetemi, főiskolai hallgatókhoz, és nem egy szűk értelmiségi réteg olvasmánya lenne."

Én is szeretném. Megjegyzem hogy a Támpont megfogalmazása félrevezető. Az "ef-lapok" számonként 3ooo példányban jelenik meg, ebből 25o-3oo jut értelmiségi műhelyekhez s a számok szerzőihez, 27oo-275o példány pedig az egyes egyetemek, főiskolák diákjaihoz. A Közgázra jelenleg 3oo példány kerül. A példányszám emelésére - Soros Alapítvány támogatása ellenére - nincs anyagi lehetőségünk, az egyes egyetemek, főiskolák között a terjesztés módosításaira - a beérkező igényeknek megfelelően - azonban sor kerülhet; szerintem szükség is van rá.

Remélem, a napokban megjelenő újabb szám is felkelti a Támpont - és olvasóinak - érdeklődését.

B. Kiss Tamás
az "ef-lapok" azerkeaztője

támpont

Könyv

BALLA ERNA - BOTH VILMOS

A szeretetről (Vigília)

A szeretet örök témája nemcsak a költészetnek, de az emberrel foglalkozó összes tudományoknak is. Alapvető témája a teológiának is. A kötet az elmúlt fél évszázad öt kiváló keresztény gondolkodójának tanulmányát tartalmazza - Romano Guardini, Josef Pieper, Joseph Ratzinger, Karl Rahner, Hans Urs von Balthasar és Jean Vanier írásait - az öt elméleti monográfia után ez utóbbi inkább tanúságtétel és gyakorlati útmutatás.

Magyar Bálint: Dunaapáti 1944-1958 I-III. (Művelődéskutató I.)

Magyar Bálint kutatásai adták alapját Schiffer Pál A Dunánál c. filmjének, melyet az idei Játékfilmszemlén a szakmai zsüri különdíjjal jutalmazott. A kötet természetesen sokkal bővebb anyagot tartalmaz, dokumentumokat és riportokat - segítségükkel végigkisérhetjük a falu és lakói történetét a felszabadulás utáni pártalapításoktól az 1956-os eseményeken át egészen azok "utóéletéig".

F. Scott Fitzgerald: Az éj szelíd trónján (Európa)

A két világháború közötti időszak a gazdag amerikai szemével - az ő életüket, életmódjukat mutatja be az író egy, ebbe a világba kívülről bekerült orvos szemével.(tömör összefoglalás...) Magával ragadó, ugyanakkor elgondolkodtató, kitűnő olvasmány.

Az utóbbi időben megjelent könyvek közül ajánljuk még:

- Turczel Lajos: Tanulmányok és emlékezések (Bratislava, Madách)
- David Attenborough: Élet a Földön (Novotrade Rt.)
- Miklós Tamás: József Attila metafizikája (Gyorsuló idő)
- Szirmai Viktória: "Csinált" városok (Gyorsuló idő)
- Hidy Péter: El nem nyelt iratok (Múzsák)
- Czakó Gábor-Banga Ferenc: 77 magyar rémmese
- Duba Gyula: Európai magány (Bratislava, Madách)
- Vasvári Pál: "A márciusi ifjak egyike én valék" (Zrínyi)

Ferdinandy György dedikál március 17-én az Irók Boltjában (Népköztársaság út) - könyvét, melyet előző számunkban ajánlottunk itt lehet előjegyeztetni, illetve majd megvásárolni.

Az ÁKV Antikváriumai:
Honterus (Múzeum krt. 35.), Bibliotéka (Népköztársaság útja 2.), Parnasszus (Bajcsy-Zsilinszky út 50.), Ráth Mór (Mártírok útja 44.), Újpesti (Bajcsy-Zsilinszky út 13.), Officina (Bartók Béla út 25.), Technika (Bartók Béla út 15.), Bagoly (Váci utca 28.), Universitas (Károlyi M. u. 3.), Elzevier (Lenin krt. 20.), Amicus (Majakovszkij u. 81.), Uránia (Népszínház u. 23.), Agora (Thököly út 5.), Kodály (Múzeum krt. 17.).

A januárban megalakult Csokonai Könyvkiadónál az első könyv Tanulmányok Erdély történetéről címmel jelenik meg. A Rácz István egyetemi tanár által szerkesztett kötet tartalmazza az 1987 őszén Debrecenben megrendezett történészvitán elhangzott felszólalásokat és öt újabb tanulmányt. A tanácskozás az akkor megjelent háromkötetes Erdély története című műhöz kapcsolódott. Ezt az alapmunkát egészíti ki az új kötet, amelyből az olvasók az 1918-as év eseményeiről kaphatnak bővebb információt.

FILM

DEÁK ANDREA

FILMBEMUTATÓK:

márc. 24.: Eric Rohmer: A zöld sugár (fr.)
Jackie Chan: Rendőrtörténet (hongkongi)
Sára Sándor: Tüske a köröm alatt
Andrei Blaier: Harc a hátországban (román)

márc. 31.: Szántó Erika: Küldetés Evianba
Pálásthy György: Szeleburdi vakáció
Woody Allen: Kairó bíbor rózsája (am.)
Georges Lautner: Kellemes húsvéti ünnepeket (fr.)

Eric Rohmer: A zöld sugár (1986)

"Eric Rohmer semmit sem hagy ki ebből a nevetséges kálváriából. A breton vidéktől a túlzsúfolt Biarritzig. A nagyazerű emberekről, a vulgaritás szélét súroló banalitásukról készült metsző portré ez, eleganciával, könyörülettel, megvetés nélkül. A rendező nem annyira irodalmi, mint általában, mivel színészeinek csak a cselekmény pontosan körülírt témáját adta meg, majd hagyta őket saját szavaikkal, mozdulataikkal rögtönözni. Rohmer rendkívül kifinomult stílusának és a nyers, faragatlan, sablonokkal, a mellbevágó igazsággal teletűzdelt nyelvezetének meglepő elegye ez.
A kíméletlen, egyszerű paródia peremén van mindez, de felfedezhető ebben Rohmer módszere is: a nyugodt költészet, amellyel a vidéket, az embereket jeleníti meg." /Le Monde, 1986.szept.4./

Szántó Erika: Küldetés Evianba (1988)

(Hans Habe Küldetés c. regénye nyomán)
"Történelmi a dátum. 1938. márc. 13-án Hitler parancsára a Wermacht bevonul Ausztriába.
Három hónappal később 1938. júl. 6-án a franciaorezági Evian-les-Bainsben, a genfi tó partján, a Hotel Royal barátságos falai közt nemzetközi menekültügyi konferencia ül össze, harminckét ország részvételével. Úgy tűnik, hogy Franklin D.Roosevelt, az USA elnökének kezdeményezésére a világ megkísérel tenni valamit a hitleri Németország üldözötteinek érdekében. Ezt a dátumot a világ elfelejtette.
A nyomok mégsem tűntek el:a konferencián részt vesz egy fiatal, magyar származású újságíró, Hans Habe is, a Prager Tagblatt tudósítójaként. Mindent megfigyel, mindent észrevesz, s negyedévszázad múlva, "A küldetéa" című regénye megjelenésekor így ír: "Több mint huszonöt éven át teherként és kötelességként hordtam magamban mindazt, amit az Evian-les-Bains-i konferenciáról és a Benda-küldetésről tudtam ..."
A film eredeti helyazíneken, Bécsben, Genfben és Evianban készült.

Woody Allen: Kairó bíbor rózsája (1986)

"Cecília felszolgálónő egy büfében. Munka helyett Fred Astaire-ről és Tom Baxterről álmodozik, ezért elveszti állását. Igy az a kevés pénz is elvész, amiből munkanélküli férjét eltartotta, a amiből mozira is futotta, mert ott olyant láthatott, ami"merőben más". Ez a merőben más egyszerceak"megvalósul"; Tom Baxter, a filmhős beleszeret éa magával viszi. Ezzel azonban a megoldás helyett a bonyodalmak lavináját indítja el (filmbeli) filmben és a nézőtéren is, mivel a játék felborul, a többi szereplő is kizökken a szerepéből.A film elakad, a közönség pedig követeli a folytatást, a játékot ..."
Kicsit"fordított" filmje ez Woody Allennek, legalábbia az"örökzöld" Játszd újra, Sam-hez, vagy a nálunk még nem bemutatott Szerelem és halálhoz képest. Itt nem a valóságos hős(ök)"lépnek be"a mesék birodalmába", hanem egy filmalak"jön ki"a hús-vér emberek közé. De miért??

FILMMÚZEUM : Doctor Zhivago

A Szolnoki Szigligeti Színház színpadi bemutatója után és a Könyvhéten való megjelenés előtt a Filmmúzeumban láthatjuk Borisz Paszternak világhírű-világhírhedt művét. A regényből David Lean rendezett 1965-ben színes, szélesvásznú amerikai filmváltozatot, Omar Sharif és Julie Christie főszereplésével. A film három Oscar-díjat kapott (a forgatókönyvért Robert Bolt; a fényképezésért Frederick A.Young; a zenéért Maurice Jarre), ill. még három kategóriában jelölték a díjra. Azt persze mindenkinek magának kell eldönteni, hogy"ez"a film"az"a regény-e.

Forgács Péter: Epizódok Mérei Ferenc tanár úr életéből márc.2o, kb.18.oo

A tavaly elhúnyt Mérei Ferencről, a magyar pszichológia egyik megteremtőjéről és a történelmi viharok forgatagai közöt' is mindig ember emberről szól a film(ill. video). A Tanár úr visszaemlékezéseit bőséges dokumentum anyag teljesíti ki és Eric Sati zenéje lírai szintre emeli. A vetítés után,a Kassák klubban,a rendezővel beszélgethetünk.

MTV Fiatal Művészek Stúdiójának filmjeiből a Szikra mozi kamaratermében

márc. 21.: Útszéli isten (hétfő este 19.oo)
Hagyaték
márc. 28.: Az utolsó mohikán
Oroszlánszáj

BBS filmek az Alkotás moziban (szerda este 2o.oo)

márc. 17.: Tarr Béla: Kárhozat
A vetítés után beszélgetés a rendezővel
márc. 23.: Szirtes András: Hajnal (Oberhausen, 198o:különdíj)
Szirtes András: Madarak (1981)
Szirtes András: Gravitáció (1981)
Szirtes András: Tükör-tükrözés (1981)
Ivan Ladislav Galeta: PiRaMídas (1983)
márc. 3o.: Xantus János: Női kezekben (1981)
Klöpfler Tibor: Vendégjáték (1983)
Sas Tamás:"W" (1985)

Milos Forman: Tűz van,babám!

A Puskin moziban, szinte hihetetlen módon, de mindenképp egyedi esetként két hete, péntek és szombat éjjel (22.oo) vetítik Forman filmjét. Lapzártakor még nem volt biztos, hogy műsoron marad-e a következő héten(hetekben) is, de hátha ez egyszer szerencsénk lesz! A Tűz van,babám-at 1967 dec.-től majd egy éven át vetítették Csehszlovákiában, nálunk a szinkronizált kópia már nem jutott el a mozikba."Nem az előítélet szülte ezt a filmet; "Lázálom! Az emberek bált rendeznek, mert szórakozni szeretnének, mert örülni akarnak egymásnak. És mindebből épp az ellenkezője sül ki. Hogyan lehetséges ez?"A film Forman előző filmjeinek (Fekete Péter; Egy szöszi szerelme) - pedig azok is ...- "befejező" kivételes folytatása.

Filmvilág 1988/3

A Filmvilág e havi számában folytatódik a Viszockij-könyv közlése; Gleb Panfilov"kritikáját"olvashatjuk Tarkovszkij: Áldozathozatal c. filmjéről, ill. részleteket Tarkovszkij és Kozincev levelezéséből; megtaláljuk Reményi József Tamás és Magyar Bálint írásait"A Dunánál"c. filmről és a " Filmvilág mozija" rovatban Stanley Kubrick: Mechanikus narancs-áról olvashatunk. A legmegrázóbb írás Vitézy László: Úgy érezte, szabadon él c. dokumentumfilmjéből közöl részleteket. Azoknak is ajánlható, akik látták, és azoknak is,akik (még) nem látták a filmet."Leírva", ha akarnánk se "felejhetjük" el a látottakat.

Színház

KURUCZ PÉTER

Idei első számunkban elkezdtük bemutatni a Tavaszi Fesztivál színházi produkcióit. Most az Egyetemi Színpadon előadandó programokkal folytatjuk az ismertetést.

- márc. 18.,19. 19.oo: "Exe"pantomim - Makal City Theater (NSZK)
Az"Exe"életet jelenthet, mert ez lehet ember, állat, növény, es egy idejűleg ásvány is. Az"Exe"jelenthet gondolkodást is: mert az álom és szeretet, gyűlölet és barátság, nevetés és halál. Hogy kifejezze magát, úgy mint egy zenész, aki a hangjegyekkel dolgozik, szüksége van Peter Makalnak egy alaptechnikára, ebből kifolyólag "Exe" egy Marcel Marceaui örökség. Többek között"Exe" egy szürrealisztikus dimenziót ad a pantomimnak.

- márc. 2o.,21. 19.oo: Egy semmitmondó történet - Palino Pantomim (Svájc)
"Egy évvel ezelőtt aligha jutott volna eszembe, hogy egyik műsoromnak ezt a címet adjam: "histoire pour ne rien dire". Egy semmit mondó történet. Lehetetlen!Lehetetlen...? Munkánk kezdetéhez Jean-Pierre Dorian és én belebújtunk imaginárius alkimistamundérunkba, elkezdtük komor és titokzatos munkánkat fantázialaboratóriumunkban, izgatottan, vajon mi kerül elő a Bölcsek Kövének keresése közben. Minden hullámzott, örvénylett, forrt és sistergett."

- márc. 22.,23.,24. 19.oo: Popper Péter: Szines pokol - a Pingvin Pantomim vendégjátéka
Milyen mű születhet Csehov, a klasszikus drámaíró, egy pszichológus és egy mozgásszínházi rendező találkozásából?
- Idegfeszítő csendek, lassú mozdulatok, villámgyors akciók, izgalmas események ömlenek a nézőre. A három nővér új, szokatlan érte
A Három nővér új, szokatlan értelmezésben kel életre a PINGVIN A JÉG HÁTÁN - NÉMAszínHÁZ színpadán.

- márc. 25.,26.,27. 19.oo: Shakespeare: The Works - a londoni Mime Theater előadása

A kétszemélyes színház (Nola Rae és John Mowat) tavaly már járt itt, s ekkor is a Fesztivál hajrájában léptek fel az Egyetemi Színpadon. Nem véletlen, hogy újra elhívták őket, hisz tavaly a Fesztivál egyik legparádésabb előadását nyújtották.
Nola Rae nagy gyakorlottságú pantomimes. 1o évig tanult a Királyi Balettintézetben, majd több pantomimszínházban játszott, sőt Marcel Marceaunál is tanult.
John Mowat nem igazán pantomimművész. Ő ötleteivel, mozgásával, arcjátékával bolondozik. Igazi színész, aki szavak nélkül is remekül kommunikál.
A két művész összjátéka, egymás kiegészítése egy speciális, ritkán látott magas színvonalú produkciót hoz létre, mely világsikerhez segítette őket. Az előadás témáját négy jól ismert Shakespeare dráma adja.

támpont

III. Országos Kamaraszínházi Találkozó - márc. 21-27.
(Budapesti Tavaszi Fesztivál)

Előadások a Radnóti Színpadon:

Amit szívedbe rejtesz - Jordán Tamás estje - márc. 21. 19.oo
Rózengildék huncutságai, avagy Dromlet drák királyfi - a Hold színház előadása - márc. 22. 19.oo
Nádas Péter: Takarítás - az Egri Gárdonyi Géza Színház előadása - márc. 23. 19.oo
Arrabal: Az építész és az asszír császár - a Miskolci Nemzeti Színház előadása - márc. 24. 19.oo

"Két ember találkozik egy lakatlan szigeten. Semmit sem tudnak egymásról, tehát mindenről beszélhetnek, mindent elmondhatnak egymásnak és maguknak. A lét és az idő végtelen unalmát benépesíthetik az ösztönélet és a civilizáció megannyi rémálmával, szorongásával. Röviden ez a foglalata az Arrabal-színműnek, melyet - először Magyarországon - a miskolci színház mutatott be. A szerző nem tartozik a legközismertebb kortárs-drámaírók közé. Világa közel áll Beckettéhez, Bunueléhez, anélkül hogy bármelyik mesterével vagy kortársával összetéveszthető lenne. Szőke István rendező - akárcsak a két bravúrosan alakító művész - Mihályi Győző és Bregyán Péter - egyrészt élvezi Arrabal féktelen színházát, másrészt kellőképp tapintatos, ami a bizarrságok tálalását illeti."

Előadások a SZKÉNÉ Műegyetem színpadon:

Shakespeare: Szentiványéji álom - a Tanulmány Színház előadása - márc. 20. 19.oo
Sultz Sándor: Hattyú halála, avagy a hosszú széklet - a Szolnoki Szigligeti Színház előadása - márc. 21. 19.oo
Zalán Tibor: Ószeresek - a Szolnoki Szigligeti Színház és a Stúdió K közös produkciója - márc. 22. 19.oo
Tristan Tzara: Gázszív - az Artus Mozgásszínház előadása - márc. 27. 19.oo

Vendégjáték Gödöllőn - márc. 29. 19.oo

Örkény István: Pisti a vérzivatarban - Kaposvári Csiky G. Sz.

"Ez a gyár, ez a gyár, ez a gyönyörű gyár! És én vagyok az igazgatója! Időnként, hogy önbizalmat merítsek, le szoktam diktálni önéletrajzomat. Írja kedvesem! Életem folyása elég változatos. Ezt annak köszönhetem, hogy teremtő képzeletem van, és ízig-vérig forradalmár vagyok. Megvan? Így aztán fölfigyeltek rám, lett belőlem londoni követ. Ott még nem tudtam csodákat művelni, Angliában ugyanis angolul beszélnek. (Csak megemlíteném, mint érdekességet, hogy igen helyett azt mondják, hogy yes.) Aztán foglalkoztam tudománnyal, egyházi ügyekkel, sporttal, utoljára a jéggyárba kerültem. (...) Gyors egymásutánban egy csomó felelős posztot töltöttem be, és mindenütt megálltam a helyem. Elmondhatom, hogy annyi mindenhez nem értek, hogy az már sokoldalúságnak számít."

Vendégjátékok áprilisban

A belgrádi Nemzeti Színház vendégjátékai:

Királyok palotája - Nemzeti Színház, ápr. 11. 19.oo
Szókimondó asszonyság - Nemzeti Színház, ápr. 12. 19.oo
Nasztaszja Filipovna - Várszínház, ápr. 13. 19.oo
(az előzetes információk szerint ez utóbbi darab a legfigyelemreméltóbb)

A Commedie Francais vendégjátéka a Pesti Színházban:

Madame de la Carliere - ápr. 15. 19.oo
(A Commedie Francais magyarországi fellépése nagy szenzáció!)

A bratislavai Nova Scena vendégjátéka a Katona József Színházban:

Don Juan - ápr. 26., 27. 19.oo
(Akik voltak olyan szerencsések, hogy megtekinthették március elején a prágai Cinoherni Club valamely előadását a Katonában, azok nem mulaszthatják el a hasonló szellemű pozsonyi társaság produkcióját sem.)

Kiállítás

MÉLYI JÓZSEF

Bauhaus utópiák - április 2o-ig a Magyar Nemzeti Galériában

A Bauhaus 1919-ben Walter Gropius építész kezdeményezésére alakult Weimarban. A Bauhaus nevével fémjelzett elképzeléseket gyakran egyetlen szóba: a "funkcionalizmus" jelszavába sűrítették, értve ezen azt, hogy elég, ha a tervező a legteljesebb célszerűségre törekszik, mert ha ezt eléri, a szépség már magától adódik. Céljuk, az "egységes műalkotás" egészében utópia maradt, csakúgy, mint az az elképzelés, hogy valamennyi kézműves művészetet az új építőművészet létrehozása érdekében egyesítsék. A Bauhaus 1933-ban oszlott fel végleg, a munkatársak nagy része az Egyesült Államokba emigrált.
"Az igazság az, hogy ma, helytelenül mindent "Bauhaus-stílusnak" nevezünk, ami a húszas években történt. A "Bauhaus-stílus" kifejezés mítosz, megengedhetetlen egyszerűsítés és igazságtalan elhallgatása sok jelentős művésznek, akik a kor stílusán dolgoztak." /Walter Dexel/
A kiállítás célja az "egy" Bauhaus elterjedt klisé helyett az intézmény céljairól és fejlődéséről differenciált képet nyújtani, a kor legkiválóbb művészeinek festményein, vázlatain, tervein keresztül. A művészek ötleteiket, melyek megvalósítása sokszor a rendelkezésre álló lehetőségeket jóval meghaladta, először papíron rögzítették. A kiállítás 250 ilyen művet mutat be.
A tárlat első részében Paul Klee, Oskar Schlemmer és Kandinszkij műveivel ismerkedhetünk meg, a kölni kiállítók több Moholy-Nagy festményt is elhoztak. A további részekben helyet kapott a reklám, a fotó és különleges hangsúllyal a színpadi tervezés is.
Az építészetet, amely hivatása szerint valamennyi művészetet volna, Gropius, Hannes Meyer és Ludwig Mies van der Rohe eredeti rajzai mutatják be.

Amerikai design - március 22-től április 1o-ig az Iparművészeti Múzeumban

Az Amerikai design c. kiállítás, melyet az Egyesült Államok Tájékoztatási Hivatala jeles amerikai tervezőkből, építészekből, múzeumi szakemberekből álló bizottság javaslatai alapján állított össze, olyan tárgykultúrát mutat be, mely mögött a világ legfejlettebb ipara és legnagyobb piaca áll.
Az USA ipari termelése ma már elképzelhetetlen a designer, a formatervező közreműködése nélkül. A modern ember egész tárgyi környezete, amely valaha az egyéni-kézműves formaalkotás révén alakult ki, ma már az ipari sorozatgyártás eredménye. Ez minden olyan tárgyra vonatkozik, amelyllyel a mai ember kapcsolatba kerül, kezdve a szerszámtól és a géptől egészen a lakásberendezésig és a szállítóeszközökig.
A kiállítás a mintegy 250 tárgyat tematikus egységekben mutatja be. Mennyiségre a legnagyobb rész a hétköznapokat szolgáló termékeké: ez a háztartási eszközöktől a gyermekgondozás felszerelésein át a személyi számítógépig és a kerti traktorig terjed.
Külön egység foglalkozik a sport, a kikapcsolódás, az autótervezés - itt egy vadonatuj Pontiac Fierot is láthat a közönség - , az irodaberendezés tárgyaival. A speciális területek speciális problémáira megoldást nyújtó tárgyakat bemutató kiállítási részben lesz látható az a kottaállvány is, melyen a zenészek rámutatással lapozhatnak. A székekkel külön egység foglalkozik, melyben megtekinthető Charles Eames híres lábtámaszos karosszéke, mely sokak szerint a világ legkényelmesebb fotelje.
A kiállításon film és videó mellett fiatal tárlatvezetők mutatják be a tárgyak működését, ismertetik jellemzőiket.

Az első kínai császár cseráphadserege -márc.8-tól máj.15-ig a Nemzeti Múzeumban

A Tavasz Fesztivál alkalmából márc. 8. és máj. 15. között a Nemzeti Múzeumban vendégeskedik az első kínai császár cseréphadserege. A szenzációs régészeti leletből - tengerentúli, bécsi és londoni bemutatók után - 35, időszámításunk előtt 22o-ból származó életnagyságú harcos- illetve lófigurát, valamint kisebb tárgyakat állítanak ki.
Kína Senhszi tartománya székhelyének, Hszimnek a közelében 1974 márciusában egy népi kommuna tagjai kútásás közben víz helyett egy üregre, és benne az emberiség történetének egy páratlan régészeti leletére bukkantak: harcosok, lovak és szekerek terrakottából készült életnagyságú szobraira. Már 1964-ben is kerültek elő ilyen szobrok, ezt a felfedezést azonban a "kulturális forradalom" idején nem követte hiteleaítő régészeti ásatás.

A lelet mindössze 1 kilométerre van Csin Si Huang-ti császár (is. 259-21o.) sírboltjától. Ez a császár volt az, aki hét korábbi kisebb állam erőszakos egyesítésével létrehozta az egységes kínai államot, az északról támadó hunok elleni védekezésül megépíttette a Nagy Falat, utakat és csatornákat építtetett, új tartományokat hódított meg. Sírboltjának megépítése tíz évet vett igénybe, időnként 72o ezer ember dolgozott rajta.
A parasztok leletei nyomán megindult ásatások során egy 12 ezer nényzetméter alapterületű föld alatti építmény bontakozott ki, amely löszbe ásott, faszerkezetekkel megerősített és fedett hosszú árkok hálózatából áll. Ezrével kerültek elő a szobortöredékek, összesen hétezer felfegyverzett, csatasorba állított katona, több mint 5oo ló és 13o harci szekér alkotja a császár kíséretét. Az alakok jó állapotban vannak, teljesen élethűek, arcukat, derékezíjukat, csizmájukat a legapróbb részletekig kidolgozták. A legmeglepőbb az, hogy mindegyik arc portrészerű, egyéniségre törekvő. Az emelt fővel álló katonák magassága 1,78 és 1,87 méter között van, elhelyezésük és egyenruhájuk rangjukat is elárulja. A figurákon és a földön lévő festéknyomok arra mutatnak, hogy a szobrokat színezték is. A lovasok, a kocsihajtók, a harci kocsik fegyveresei, az álló és guggoló íjasok alakulatonként különböző ruházatban és a harcmodoruknak megfelelő pozícióban vannak ábrázolva (az íjak húrjait feszítve, a gyeplőt tartva, a kocsikban guggolva). A hadrend szimmetrikus, jól szervezett elrendezése; a fegyverzet, a lovak, a szekerek mind a császár légióinak erejét tanusítják. A történelmi adatok szerint a sírt jóval az uralkodó halála előtt kezdték el építeni,és bizonyos, hogy az óriási cseréphadsereget sírmellékletnek szánták.

További tárlat-ajánlatok:

Magyar Nemzeti Galéria: Picasso-grafikák a Ludwig-gyűjteményből

Budapest Kongresszusi Központ: World Press Photo 1987

Várszínház Galéria: Szász Endre festményei

Budapest Kiállítóterem: Lucien Hervé fotótárlata

Qualitás Galéria: Szőnyi István művei

támpont

NAGY BEA

Budapesti Tavaszi Fesztivál
A gazdag programból egy-két érdekes, vagy különösen jónak ígérkező rendezvényt ajánlunk.

- március 20.- Kongresszusi Központ
  Budapesti Fesztiválzenekar Fischer Iván vezényletével és Kocsis Zoltán közreműködésével Mozart, Liszt, Stravinsky és Strauss műveket ad elő.
  Ugyanebben az időpontban a Zeneakadémián Maurice André francia trombitaművész és a Liszt Ferenc Kamarazenekar (Rolla János) ad ünnepi hangversenyt a 30 éves Interkoncert tiszteletére.
- március 21. - Magyar Állami Operaház
  Spanyol gitárművész Narciso Jepes Sabio, Scarletti, Bach, Villa-Lobos, Sanz, Sor, De Falla darabokat játszik.
  A Petőfi Csarnokban Szabados György jazz-estjét élvezhetjük.
- március 22. - Dohány utcai Zsinagóga
  Dr. Schöner Alfréd főrabbi bevezető beszéde után héber liturgiai ad elő a Zsinagóga énekkara (énekművész) és Tóth Emil (kántor) közreműködésével.
- március 23. - Zeneakadémia
  Kocsis Zoltán zongoraestje Chopin, Schubert) műveiből.
- március 25. - Pesti Vigadó - "Billentyűs sztori"
  Fellegi Ádám négy évszázad kedvenc zenéiből játszik hét hangszeren (zongora, csembaló, spinét, orgona, fortepiano, cselenta, preparált zongora)
- március 26. - Zeneakadémia
  Concertus Hungaricus hangversenye: Szabadi Vilmos (hegedű), Drahos Béla (fuvola), Jandó Jenő (csembaló)

BALETT: Vígszínház - március 22. kivételével minden nap a Győri Balett vendégjátéka: Az álmok ma

---

EGYÉB:

- március 19. Halászbástya (10-17)
  Fiatal Művészek Klubjának rendezvényei (Balázs Béla Stúdió videói, képzőművészeti bemutató)
- március 25. KEK Fesztivál Klubja
  Benkó Dixieland Band, Budapest Big Band és a Pege együttes
  BME E-klub: Babos-trió, Szakcsi Lakatos Béla és a Magyar Jazz Quartett
- március 25-27. Pataky I. Művelődési Központ
  Budapesti Néptánc- és Népijáték találkozó
- március 26. KEK Fesztivál Klubja
  Zorán koncert
- március 26-27. Fő tér, Zichy-kastély
  Muzsikás, Bakfark Consort, Dinnyés József, Kaláka együttes
- március 24. Budai Vigadó
  A Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének néptáncműsora
- március 27. Petőfi Csarnok
  VII. Országos (ifjúsági) Táncháztalálkozó és Hagyományőrző Kirakodóvásár
- március 26-27. Dunakorzó
  "Fantasztikus Művészeti Korzó" - a Fiatal Művészek Klubjának rendezvényei - Amadinda koncert, Fellegi Ádám, képzőművészeti kiállítások, az Új Zenei Stúdió hangversenye

tempo

BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL 1988

a PETŐFI CSARNOKBAN márc.18-25.

HUNGARO CARROT - Zene/Művészeti Napok

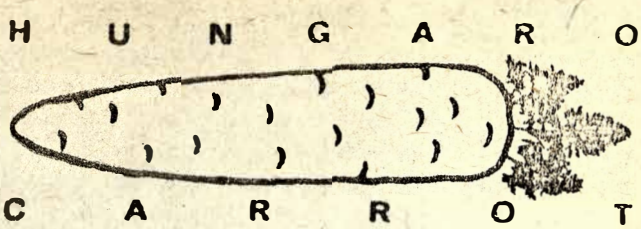

március 18. 19.oo: Kempec Dolores
The Shrubs (Anglia)
Zvuki Mu (USSR)
Pere Ubü (USA)

Pere Ubü - Ubü papa a koncert színpadán? Igen! Az amerikai formáció David Thomas (ének) vezérletével alakult meg a hetvenes években, amelyet legenda övez világszerte, túlnőve a Captain Beefheartén. De ez a legenda újból feléled, mert van mondanivalójuk 6 év után. David Thomas egyébként Woodenbirds zenekarával már Szentendrén tartott egy máig is emlékezetes koncertet.Ezt a zenét különösen a Bizottság zenekart"szeretőknek" ajánlják.

március 19. 19.oo: Radio Warszawa (Lengyelország)
Art Reaktor
helyszín: Ewa Bitova és Pavel Fajt (Csehszlovákia)
KÖZGÁZ Ginger Baker + Das Pferd km.:Rozay Wortham
Dimitrov tér 8. Harry Beckett (USA)

március 2o. 19.oo: Sexepil
The Ex (Hollandia)
Miladojka Youneed (Jugoszlávia)
World Domination Enterprisees (Anglia)

"A világ egyik legjobb post-hardcore zenekara"(Melody Maker), már járt nálunk a múlt évben. Az életteli és brilliánsan brutális performance nagy sikert aratott. Hangzásuk testre és hangszerekre szabott. Szócsöveken keresztül kántálják a szöveget.(és egy átalakított fluoreszkáló vörös tűzoltóautón járják Európát).

március 21. 19.oo: Szabados György Jazz Estje
"A szarvassá vált fiak" című zenekari művének budapesti bemutatója

A szarvassá vált fiak zenéjét Markó Iván balettigazgató koreográfus rendelte meg a Győri Balett számára. Az egy felvonásos terjedelmű zene 1985 elejére készült el, s márciusban hangfelvételre került a Magyar Rádióban. A felvételen Dresch Mihály, Johannes Bauer, Lakatos Antal és Szabados György szólistaként, valamint a kibővített Makuz - Zenekar közreműködtek a szerző vezényletével.

március 22. 2o.oo: Tűzszínház (lengyelország)
"A Tűz és a Papír Színháza"

Mi férhet el egy kerekekre szerelt bőröndben? Például újságpapír, vásznak, papírlapok, ragasztó, drótok, cérna és tű, olló, gyertya és tükrök. És minek ez a sok kacat? Például azért, hogy Grzegorz Kwiecinski, aki egy személyben igazgató, dramaturg, rendező, színész és színpadi munkás one-man show-ja felléphessen nálunk.

március 23.,24. 2o.oo: "DOMUS" Színház (Hollandia):Egy nő története
Kísérleti színház egy absztrakt térben
(angol nyelvű előadások!)

A Domus egy kisérlet a színház, a zene, a mozgás, a vizualitás és az építészet egyidejű megjelenítésére."Gesamtkunstwerk"

március 25. 18.oo: Kallódó videok II.Országos Ifjúsági Video Szemle
Nam Jun Paik videoinak bemutatója
23.oo: Jim Jarmush: Törvénytől sújtva "Down By Law"
zene: Tom Waits

Koncz Zsuzsa. Fordul a világ

Talán nagyobb szomorúság bujkál a sorok között, talán a félelem hangjai hangjai. Mintha megváltozott volna a tér; a kiosztott szerepek lelepleződtek, s a dal helyét az üresség vette volna át. Hiszel abban, hogy megfordul a világ? A kérdés és a hangsúly olyan embertől származik, aki már nem remél, s csak a "hó és szél" - ahogy énekli. "Itt állok én a város közepén", de nincs senki, aki tudná, ki jön, ki megy... A kirakatbabák is előregyártott mosollyal tükröződnek a neonfényben. Várakozás és tehetetlenség? Tragédia, ha ez már nem csak a szemlélődők állapota. "Hol az a dal, ami ismét felkavar?", mert "hit nélkül sem alkotni, sem élni nem lehet". "Nem lehet, higgyétek el, nem lehet" - ismétli Koncz Zsuzsa, és igaza van, ha a világot megfordítani nem is, de önmagunkat még lehetne.

Örülhetünk, hogy éppen márciusban jelent meg ez a lemez, a felfokozott érzelmek, az újakarás hónapjában.

(Regős Rita)

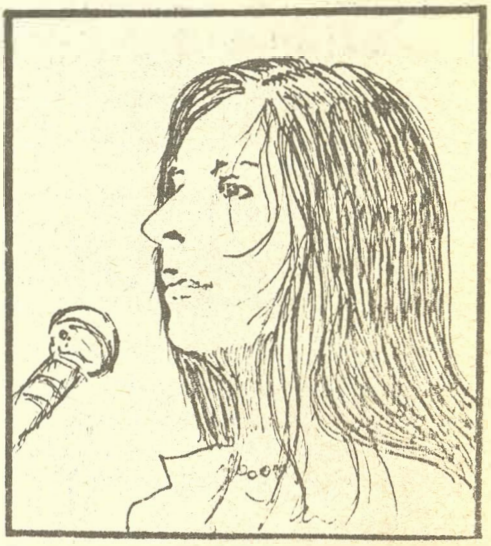

A művészetek legfontosabb feladatának, a valóság hű ábrázolásának mindenképpen eleget tesz ez a lemez. Kicsit hasonlít az 1985-ös "Újhold"-hoz, de érezni, más ma az élet Magyarországon, mint 3 évvel ezelőtt.

Későbbi csalódásaink elkerülésének egyik eszköze, hogy szembenézünk mai problémáinkkal. Ehhez járul hozzá a Fordul a világ; Koncz Zsuzsa a tőle megszokott igényes szövegekkel, változatlan, de sajátos (Bródy, Bornai fémjelezte) dallamvilággal. A lemez külön érdekessége a Szabadság, szerelem c. dal, melyet Sass Szilviával közösen adnak elő.

(Nemcsek Zoltán)

VISSZATEKINTVE

Március első napjaiban több olyan rendezvényre, előadásra került sor, melynek központi témája az erdélyi magyarság, a kisebbségi sorban élők, illetve az ezzel sajnos egyre inkább együttjáró nemzetiségi elnyomás, jogfosztottság és kiszolgáltatottság elől Magyarországra menekülők sorsa volt. Szombaton (március 5-én) Torday Ferenc önálló estje az Egyetemi Színpadon, szerdán (március 9-én) Ara-Kovács Attila előadása a 4o5-ös Körben ebben a témában fogant. A hetet a Magyar Demokrata Fórum Jurta Színház-beli a kisebbségek helyzetével foglalkozó tanácskozása zárta.

Az adott heti támpont-Stúdió is Erdély kérdését dolgozta fel. A teltház bebizonyította, hogy Egyetemünkön is jelentős tömegeket mozgat meg Erdély ügye. Az est során reális történelmi áttekintést kaptunk az elmúlt 4o évről, s a jelenlegi helyzetről. Az utóbbi időkben tragikusan megnőtt a menekülők, a hivatalos útlevéllel érkezők s letelepedési engedélyt kérők vagy a határon átszökéssel próbálkozók száma. Az est jól mutatta az őérettük érzett felelősséget, gondoskodást.

VENDÉGÜNK

BALASSA PÉTER

E számunk vendége Balassa Péter tanár, esszéista, az ELTE Esztétikai tanszékének docense, a Jelenkor szerkesztőbizottsági tagja.

Élete a 60-as években nemzedékké szerveződött ifjúság öntudatra ébredésének, majd csalódásának története. Az ötvenes évek számára hazugságot és félelmet jelentett, majd 1956-ban a világot emocionálisan felfogó gyerekként érezte, hogy néhány napra megváltozott az emberek arckifejezése, a felszabadult mosolyok valami bizonyosságot jelentettek.

A 60-as, 70-es évek aztán a felnőtté válás, az eszmélés évei. A mélyen politikus, a demokratikus szocializmust és Lukácsot magukénak valló ifjúság hitt a politikai koordinátarendszerben való változtatás lehetőségében. Hidegzuhanyként érte őket 68 augusztusa Prágában és a párizsi megmozdulások eltiprása. Úgy érezték, a politikai forradalmak kora lejárt, s a 68-as reform visszavétele után nemzedékük nagy része elfordult a politizálástól a szakmai elmélyülés irányába.

A globális és nemzeti válság napjaiban, a 80-as években újrapolitizálódás ment végbe. Az ökológiai válság, a baloldali tradíciók krízise és az értékválság közepette (a görög-zsidó-keresztény hagyományok pusztulása) atomizálódott a társadalom, nincsenek viszonyulási pontok - mindent "szabad" (minden lehetséges).

Az oktatási rendszer csaknem összeomlott: az ismeretátadáson túl elsorvadt a nevelés, a történelmi hagyományok örökítése. Ki kellene mondani a tabukat végre: a II. világháborúról és a magyar antiszemitizmusról, a bűnös nemzet koncepciójáról és a későbbi időkről is. Vagy a határokon túl élő kisebbségek mellett a belső kisebbségekről szólni, nehogy egyes rétegek újra áldozattá váljanak.

Persze a választható életstratégiák változatosak, egyik talán az lehet: igyekezzünk megérteni egymást, ha nem is egyetérteni mindenáron. Dolgozni kéne, és a lehető legkevesebbet hazudni. S hogy ehez milyen szellemi támaszt ajánlhat?

- Biblia
- Shakespeare: Hamlet
- Tolsztoj: Anna Karenina
- Bulgakov: Mester és Margarita
- Dosztojevszkij: Karamazov testvérek
- Flaubert: Érzelmek iskolája
- Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig
- Babits összes versei
- Ady összes versei
- Arany művei
- Vörösmarty: Csongor és Tünde
- Cervantes: Don Quijote
- Széchenyi naplója
- Kafka összes művei
- Pilinszky összes versei

A kortárs magyar irodalomból: Tandori, Váradi Szabolcs, Weöres Sándor, Rába György, Csorba Győző, Nemes Nagy Ágnes versei illetve Ottlik, Mészöly Miklós, Nádas Péter, Esterházy, Lengyel Péter és Kornis Mihály.
A kultúra tágabb világából: Jeles András (rendező), Kurtág György (zeneszerző), Tarr Bela (rendező) munkássága.
És természetesen Tarkovszkij, "válságban élő civilizációnk legfontosabb művésze".

Lejegyezte: Kata Péter

KÖZÉP-EURÓPAI NYELVISKOLA TERVE

Felsőoktatásunk egyik- szerintünk lényeges -hiányossága, hogy a közép-európai kis nyelveket kizárólag tanári és fordítói szakokon tanítják. Aligla kell pedig bizonygatni, hogy a nyelv nem csak a szűken értelmezett munka eszköze, hanem a szakmai tájékozódásé is számos, nemzetközileg is elismert tudományos területen, nem is beszélve az állampolgári kommunikációról, amelyre ma itt, Közép-Európában nagyon nagy szükségünk lenne.

Igaz-e hát, hogy az érdeklődés hiányzik ahhoz, hogy nyitottabb, általánosabb legyen a közép-európai kis nyelvek tanitása az egyetemek, főiskolák kapuin belül? Szerintünk ma már nem igaz. Az utóbbi években közép-európaiságunk érzése látványosan megerősödött, s a valódi érdeklődést is csak akkor lehetne felmérni, ha az iskola értékként mutatná be a dolgot és szinte tálcán kínálná diákjainak a lehetőséget.

Mint közgázos diákok, szeretnénk megtenni az ügyben a tőlünk telhetőt. Javasolni fogjuk az egyetem vezetőinek, hogy szeptembertől közép-európai kis nyelveket is tanítson az egyetem. Áthallgathatnának más egyetemek diákjai, de jöhetnének középiskolások, és rajtuk kívül is bárki. /Elvben lehetőség van arra, hogy a hozzánk "áthallgató" egyetemisták a tanult nyelvet elismertethessék ún. "második idegen nyelvként" saját iskolájukban, illetve, hogy nálunk tett -állami nyelvvizsgával egyenértékű- szigorlattal helyettesítsék orosz záróvizsgájukat./

A heti 3x2 órát "+2" órában az illető nép történelmének, kultúrájának tanulmányozása egészítené ki. A részletes javaslatok kidolgozása attól függ, kik és hányan lennének potenciális hallgatóink, ezért ezúton is kérjük azok jelentkezését, akik előreláthatólag szívesen tanulnák nálunk a cseh, lengyel, román, szerbhorvát, szlovák, szlovén, vagy esetleg bolgár nyelvet.

Az előzetes jelentkezéseket április 15-ig várjuk, levélben a következő cimen:

MKKE Társadalomtudományi Klub, Budapest, Dimitrov tér 8. lo93.
Telefon: 186-855/194. m. Személyesen a fenti cimen, I./156.sz.

A szervezők

VAKOK NÉPFŐISKOLÁJA

Segítőket keresünk egy nyári táborozáshoz, amelyet a vakok népfőiskolai kísérletének szánunk.

Résztvevői főleg vak egyetemisták és középiskolások lesznek, akik megelégelték a - számunkra, egyetemi környezetben otthonos kívülállók számára megdöbbentő mértékű - magukra hagyatottságukat, és kollektív cselekvési stratégiákról szeretnének gondolkodni. Ehhez áttekintjük azokat a gazdasági, politikai intézményrendszerbeli, szociálpolitikai, és az önszerveződésekkel, érdekérvényesítéssel kapcsolatos jelenségeket, viszonyokat, amelyekbe egy ilyen törekvésnek be kell ágyazódnia.

Időpont: július utolsó hete; hely még nincs

Néhány dolog, amiben segíteni kellene: a tábor helyének "belakása", tájékozódás, különösen az első napokban, felolvasás, beszélgetés, az egyetemi közösségek tapasztalatainak átadása, stb.

Biztosra veszem, hogy az ebbe kívülállóként belecsöppent embert - a személyes ismeretségek élményén túl - olyan mély benyomások érik a táborozás alatt, amelyek tovább árnyalják a társadalomról kialakított képét...

Még valami: valószínű, hogy a saját költségeit - legalábbis nagy részben - mindenkinek magának kell majd állnia.

A Hallgatói Tagozat irodájában nyitottunk egy füzetet; kérjük a jelentkezőket , hogy abba iratkozzanak fel.

/ Bódis Lajos /

támpont

Gazdaság

NEMCSEK ZOLTÁN

Téma: BANKVITA 1988

Kevés hasonló gazdasági téma volt az utóbbi években, amellyel ilyen intenzitással s ilyen hosszú ideig foglalkozott volna a napi- és a szaksajtó egyaránt. Csak a HVG-ben három hét alatt két, többoldalas cikk látott napvilágot a témában. Mindenkinek van véleménye, de pontos adatokat senki nem közöl, talán, mert nem is lehet.

A kérdés kissé sarkítva először így hangzott: képes-e a monetáris szféra 4o év elhibázott gazdasági döntéseit 3 hónap alatt teljes egészében jóvátenni úgy, hogy még szociális feszültségeket se okozzon. A válasz természetesen nem, s így ma már csak azt kérdezhetik: milyen mértékben járulhat hozzá a monetáris szféra a stabilizációhoz?

1987-ben a kereskedelmi bankok megalakulásával a bankrendszer üzemgazdasági pénzigénye (itt: a kereskedelmi bankok likviditásához szükséges pénztári készpénzek) becslések szerint 4-5 milliárd Ft-tal nőtt. Szintén új momentum, hogy ebben a kiszélesített rendszerben az ún. "úton levő pénzek" (amelyek az egyik gazdálkodónál már nem tartozások, de a másiknál még követelések) is növelik a bankok pénzigényét. Kevesen tudhatják azt is, hogy további körülbelül 9 mrd. Ft-ot különítettek el arra az esetre, ha az OTP betétek "komolyan megmozdulnának" (értsd: tömeges kivétel). Mivel a vásárlási láz csillapodott, ez az összeg nem jelent meg bevételként a vállalatoknál (veszélyhelyzet nem volt, tehát nem kellett betétvisszafizetésre használni), de az elkülönítés miatt hitelként sem vehették fel. Végül tehát hiányzott a pénzforgalomból.

Tovább bonyolítja a helyzetet az adóelőlegek kérdése, emiatt is jókora összegre lenne szükség.

Ezek után már érthető, miért okozott felháborodást a vállalatok és a kereskedelmi bankok részéről az MNB hitelszűkítési manővere, amelyre - s ezt minden érdekelt elismerte - hosszabb távon mindenképpen szükség van. A vita a mértékek miatt robbant ki. Az eredeti -4o mrd. Ft-os elképzelés már a folyó termelést veszélyeztette volna. A kereskedelmi bankok, üzletpolitikailag teljesen érthetően éltek azzal az eszközzel, hogy a hiteleket a legérzékenyebb területeken mondták fel, mellyel tárgyaló asztalhoz kényszerítették az MNB és a Pénzügyminisztérium képviselőit.

Folyik az egyezkedés, de közben nyilvánvalóvá vált, hogy a 4o év alatt elkorcsosult jegybanki és hitelbanki funkciók tartalmát és a monetáris finomszabályozás módszertanát újra kell tanulni, s ez nem könnyű feladat, mert itt a szó szoros értelmében meg kell fizetni a tanulópénzt.

(A közölt adatok közül néhány nem hivatalos forrásból származik.)

Irodalom a témához:

Petschnig Mária: A bankrendszer jegybanki kérdéskörérő1
(Közgazdasági Szemle 1984/6)

Antal László-Surányi György: A bankrendszer átalakulásának előtörténete
(Külgazdaság 1987/1)

Bódy László: Az új bankrendszer működése és fejlődése
(Pénzügyi Szemle 1988/1)

március 17. Színházi este
március 22. Prágai tavasz
március 24. Bíró Zoltán előadása

MÁRCIUS 17. 18.3o - SZINHÁZI ESTE - I. előadó

18.3o: Töredék - a Térszínház előadása Esterházy Péter Kis magyar pornográfia c. művéből

2o.oo: Edward Albee: Mese az állatkertről
a Kaposvári Csiky Gergely Színház vendégjátéka

Edward Albee 1928 ban született az Egyesült Államokban. Korán ismertté vált neve az itt bemutatásra kerülő Mese az állatkertről című darabjával. Mivel szülőhazájában a kéziratot egyik színház sem vette át, Európába utazott és ott kísérletezett. Nyugat-Berlinben a darab megírását követő évben - 1959-ben - bemutatták és óriási sikert aratott. Albee művészete nem jellegzetesen abszurd, tehát nem tartozik bele a háború utáni nagy színházmegújító nemzedékbe. Darabjai jellege és látásmódja azonban mégis az abszurdot közelíti. Albee könnyen és változatosan ír, hisz szinte minden évben megjelenik egy darabja, de ezek egyáltalában nem hasonlítanak egymásra. Másik híres műve a Nem félünk a farkastól.

A Mese az állatkertről két férfi beszélgetése a parkban. A történet nem pusztán az ő történetük, hanem az elbeszélő és a történetében megjelenő kutya története. Példázat a példázatban.

"A történet két szinten is érvényes, hiteles. Mint naturalista dráma, egy egyszeri, bizarr-groteszk történetet mond el, mely a maga ok-okozati pályáján hiánytalanul, zökkenőmentesen halad előre, (...) A másik egy mélyrétegi, a történet textúrája alatti szint, ahol a jelképi vonatkozások jelképrendszerré alakulnak, az egyszeri mozzanatok mitikussá, majd a mitikus mozzanatok sajátos drámai mitológiává, hogy Albee-nak az emberi egzisztenciáról alkotott látomását költőien közvetítsék."

MÁRCIUS 22. 18.oo - PRÁGAI TAVASZ - I. előadó
(a Rajk László Szakkollégiummal közös szervezés)

18.oo: Costa-Gavras: Vallomás
2o.3o: Szabó Miklós előadása

Costa-Gavras francia filmje a nagy 1952-ben lezajlott csehszlovák koncepciós pert ábrázolja. A filmbeli események jól példázzák ezen időszak szocialista országokban általánosan lezajlott pereit. A film utolsó kockái már felvezetés 1968 eseményeihez, melyekről Szabó Miklós tart előadást.

Bármennyire is szeretnénk, hogy lehetőségeinkhez képest lapunkat új formátumban, minél szebb külsővel jelentessük meg, egy rendkívül egyszerű de munkánkat végigkísérő ok miatt úgy tűnik nem valósulhat meg: nincsen írógépünk. Amit persze nem is kérünk, pusztán csak kölcsönözni szeretnénk, de ebben is komoly akadályokba ütközünk, mert vagy nem adják, vagy elromlott. Igy aztán az újság olyan, amilyen.
Úgy látszik, ennyit ér...

Felelős kiadó: Szuhay Miklós
Felelős szerkesztő: Both Vilmos
Szerkesztő: Kurucz Péter
Címlap: Kiss Zoltán
Grafika: Wavrik Gábor
Készítették (a feltüntetetteken kívül): Kolipka Ilona
Készült az MKKE házi sokszorosítójában, 1ooo példányban
Nyomdavezető: Jász József